

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/36/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6719205606
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Šabla
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6719205606.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Šablu a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Dušana Ďuriana ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloletého M. A., nar. XX.XX.XXXX, toho času bytom u sestry E. E., nar. XX.XX.XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, pracovisko Krupina, dieťa rodičov: matky R. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. XX, XXX XX D. H. a otca M. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. H. XX, XXX XX D. H., prechodne bytom M. XX, XXX XX D. H., za účasti osoby, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti - jeho sestry E. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXX/X, XXX XX E., v konaní začatom na návrh rodičov maloletého dieťaťa na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, o odvolaní osoby, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 5P/279/2019 - 485 zo dňa 08. júla 2021 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v I. výroku o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti, v III. výroku o náhrade trov znalca a vo IV. výroku o náhrade trov účastníkov konania p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zrušil počnúc dňom právoplatnosti napadnutého rozsudku náhradnú osobnú starostlivosť, do ktorej bol maloletý M. A., nar. XX.XX.XXXX zverený rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 9P/6/2016-143 zo dňa 04.04.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoP/49/2017-177 zo dňa 19.09.2017 (I. výrok); rodičom a maloletému uložil výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti počnúc dňom právoplatnosti napadnutého rozsudku podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu v špecializovanom zariadení pri odbornej intervencii Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, pracovisko Krupina za účelom rodičovskej terapie a poradenstva (vrátane silnej individuálnej zložky) s cieľom lepšie porozumieť prežívaniu a vývinovým potrebám maloletého, pochopiť a rozvinúť aspekty zodpovedného rodičovstva počas jedného roka (II. výrok); uložil rodičom povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť znalkyni z odboru psychológia, z odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, poradenská psychológia S. Z. D., S., trvale bytom A. K. XXXX/X, XXX XX C. N. náhradu znalečného v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu o určení výšky tejto náhrady (III. výrok) a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (IV. výrok).

2. Z obsahu spisu a odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že návrh na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti odôvodnili navrhovatelia - rodičia maloletého podstatnou zmenou pomerov na ich strane, v dôsledku ktorej sú podľa nich schopní a ochotní zabezpečovať starostlivosť o ich spoločné maloleté dieťa M. A.. Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti - nevlastná sestra maloletého E. E., nar. XX.XX.XXXX (ďalej aj „náhradná matka“) s tým spočiatku súhlasila, v priebehu konania si to však rozmyslela a žiadala, aby bol maloletý zverený do

náhradnej osobnej starostlivosti jej mladšej sestry R. E., nar. XX.XX.XXXX, nakoľko táto sa o maloletého de facto starala počas jej pobytu v spoločnej domácnosti E. E., nar. XX.XX.XXXX, ak bolo treba, a to až do odsťahovania sa zo spoločnej domácnosti v júli 2018. E. E. v konaní viackrát deklarovala, že náhradná osobná starostlivosť o maloletého je pre ňu zaťažujúca, nakoľko si založila svoju vlastnú rodinu, žije s partnerom A. E., nar. XX.XX.XXXX, z partnerského vzťahu sa jej narodilo počas súdneho konania dieťa E. E., nar. XX.XX.XXXX, ktorému zabezpečuje osobnú starostlivosť, je na materskej dovolenke, súdne konania, ktoré prebiehajú ohľadne maloletého, tiež ohľadne maloletej sestry F., ktorá jej tiež bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti, sú pre ňu zaťažujúce.

3. Kolízny opatrovník s návrhom rodičov maloletého na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti nesúhlasil, mal za to, že dôvody, pre ktoré došlo k zvereniu maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti pretrvávajú, a preto nakoľko E. E. odmieta vykonávať starostlivosť o maloletého, ale druhá sestra maloletého R. E. je ochotná sa o maloletého postarať, navrhoval maloletého zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti sestry R. E.. Podľa kolízneho opatrovníka je v záujme maloletého, aby bol spoločne vychovávaný so svojou sestrou F. v stabilnom výchovnom prostredí s pocitom, že je milovaný, že patrí do rodinného kruhu, kde vzťahovým osobám záleží na ňom, na jeho postojoch, bezpečnosti a ochrane, kde je akceptovaný a kde má možnosť nielen prirodzene, ale aj osobnou skúsenosťou budovať rešpekt, úctu, lásku k významným vzťahovým osobám.

4. Z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo nasledovné:

5. Rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 9P/6/2016-143 zo dňa 04.04.2017 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14CoP/49/2017-177 zo dňa 19.09.2017, právoplatnými dňa 09.10.2017 bol maloletý M. A., nar. XX.XX.XXXX zverený do náhradnej osobnej starostlivosti svojej nevlastnej sestry E. E., nar. XX.XX.XXXX, v ktorej starostlivosti bol od roku 2016 na základe predbežného opatrenia Okresného súdu Zvolen č. k. 17P/4/2016-23 zo dňa 26.02.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 17.03.2016 a vykonateľnosť dňom jeho nariadenia, teda dňom 26.02.2016. Na základe tohto súdneho rozhodnutia bol maloletý odňatý z rodiny svojich rodičov. Dôvodom nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti bola rizikovosť prostredia, v ktorom maloletý do obdobia predbežného zverenia vyrastal. Rizikom pre maloletého sa stala spoločná nefunkčnosť vo vzťahu rodičov k jeho nevlastným sestrám, s ktorými má spoločnú matku, pričom maloletý v tom čase vnímal, že niečo nie je v poriadku, keď rodičia ubližovali súrodencom, vnímal nejednotnosť správania rodičov vo vzťahu k súrodencom, existovala vysoká nepredvídateľnosť toho, čo sa bude diať, chýbal mu pocit bezpečia a istoty. Zo znaleckého posudku znalkyne z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a klinická psychológia dospelých Z. E. N. č. 4/2016 zo dňa 21.11.2016 vyplynulo, že neistota a pocit ohrozenia sú významným destabilizujúcim prvkom vo vývine maloletého, preto ak je možná prijateľná zmena prostredia, tak je vhodné ju uskutočniť. Zo znaleckého posudku znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria) Z. C. O. č. 22/2016 zo dňa 21.11.2016 vyplynulo, že vo vzťahu k matke maloletého bolo zistené škodlivé užívanie alkoholu s vysokým rizikom rozvoja závislosti s tým, že matka mal. dieťaťa bola k požívaniu alkoholu nekritická, čím je podľa znalkyne u nej znížená schopnosť starať sa o mal. dieťa. Vo vzťahu k možným závislostiam znalkyňa nezistila síce u otca maloletého známky abúzu alebo závislosti od alkoholu, konštatovala však, že rodičia majú zníženú schopnosť adekvátne sa postarať o maloletého s ohľadom na jeho zdravý vývoj. Predovšetkým opierajúc sa o závery týchto dvoch znaleckých posudkov súdy zhodnotili vhodnosť nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti u maloletého jeho sestrou E. E..

6. Od nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti rodičia maloletého niekoľkokrát podali návrh na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti u maloletého, naposledy v tomto konaní. Predchádzajúce súdne konania boli zastavené, nakoľko rodičia vzali predchádzajúce návrhy späť na odporúčanie súdu. E. E. počas celého súdneho konania prezentovala, že odmieta vykonávať ďalej osobnú starostlivosť o maloletého, túto vykonáva, len pokiaľ sa nerozhodne o ďalšom výchovnom prostredí maloletého. Svoj postoj k návrhu biologických rodičov menila podľa aktuálnej úrovne vzťahu k rodičom maloletého a ich ďalšej spoločnej sestre R., ktorej v priebehu tohto súdneho konania bola do náhradnej osobnej starostlivosti zverená mal. F., ich ďalší súrodenec a zamietnutý návrh jej matky na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 11P/1/2019 - 293 zo dňa 14.08.2020, predtým zverená taktiež ako mal. M. do náhradnej osobnej starostlivosti E. E., v jej prípade rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 8P/7/2016 zo dňa 18.04.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu

v Banskej Bystrici sp. zn. 12CoP/40/2017 zo dňa 31.07.2017. E. E. najskôr v konaní súhlasila so zrušením náhradnej osobnej starostlivosti a s tým, aby sa maloletý vrátil do biologickej rodiny svojich rodičov, neskôr, po tom čo sa v priebehu konania vyostрили jej vzťahy s rodičmi maloletého a urovnali vzťahy so sestrou R., zmenila svoj názor, nesúhlasila, aby sa maloletý vrátil k rodičom, ale žiadala, aby bol zverený do náhradnej osobnej starostlivosti sestry R.. Totiž v čase, keď rodičia podali návrh na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti, vzťahy medzi nimi a náhradnou matkou boli urovnané, preto umožňovala kontakt rodičov s maloletým, maloletý aj so sestrou F. navštevoval rodinu matky, rodičia maloletého vypomáhali náhradnej matke pri starostlivosti o deti, nakoľko náhradná matka vykonávala prácu krupierky, ktorá bola časovo náročná. Naopak bránila v kontakte s maloletým a sestrou F. sestru R., čo potvrdila R. E., nar. XX.XX.XXXX v konaní vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 11P/1/2019. Náhradná matka v tomto čase totiž mala výchovné problémy s mal. F. K. E. a R. žili v jednej domácnosti do júla 2018, kedy sa mladšia sestra R. odsťahovala zo spoločnej domácnosti do S.. Dovtedy náhradnej matke vypomáhala pri starostlivosti o obidve mal. deti. Aj keď náhradnej matke bolo v rámci psychologického poradenstva z strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen doporučené, aby mal. deťom dovolila stretávať sa so sestrou R., táto to odmietala. Zabraňovala akémukoľvek styku detí so sestrou, ktorá jej v minulosti vypomáhala so starostlivosťou. Na základe jej neprimeraného prístupu jej bola odporučená psychologická intervencia na úrade prostredníctvom poradensko-psychologických služieb, ktorú rovnako odmietla. Zmena jej postoja nastala až potom, čo medzi ňou a rodičmi maloletého došlo ku konfliktu vzniknutému z toho, že sa spoliehala na základe dohody s rodičmi maloletého, že tento pôjde k nim v mesiaci júl 2020 na prázdniny, avšak rodičia maloletého deň predtým, ako maloletý mal k nim prísť jej oznámili, že sa to nedá, pretože prerábajú kúpeľňu a majú prácu v záhrade. Odtedy náhradná matka začala brániť v kontaktoch rodičov s maloletým.

7. Zo znaleckého posudku znalkyne z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, poradenská psychológia S.. Z. D., S.. č. 121/2020 zo dňa 30.04.2021 okrem iného vyplynulo, že aktuálne (a možno dlhodobo) vplyva náhradná matka problematcky na vývoj maloletého. V štruktúre jej osobnostných vlastností vystupuje do popredia osobnostná nezrelosť, menšia pripravenosť na plnenie aktuálnych životných úloh, plochá, labilná nezrelá emotivita. Napriek tomu, že v minulosti bola psychiatrickým pacientom (v roku 2011 a 2013), nebola na rozdiel od rodičov maloletého psychiatricky vyšetrená v konaní o zverenie maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Jej rodičovské výchovné postoje ako náhradnej matky sú celkom nevýrazné, mal. M. do svojho rodinného konceptu nezahrnula, maloletý nepredstavuje v jej prežívaní žiadnu výraznejšiu tému. V poslednom období vedome zoslabuje až eliminuje vzťah maloletého k jeho rodičom a kontakt maloletého smeruje k sestre R..

8. Maloletý M. sa nachádza v osobnej náhradnej starostlivosti svojej sestry od nedovŕšeného 6. roku veku. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že jeho vývin je neurotický, v prežívaní u neho sú prítomné znaky odpojenia od vnútorného prežívania (strata detskej spontaneity, odovzdanosť a podrobnosť, idealizovanie svojej osobnej situácie a výchovného prostredia) a neurotického prežívania ako neistota, pociťovanie trápenia, starostí, strachu a ohrozenia niečím neznámym (strach zo strachu), vyhýbanie sa ľuďom, nesústredenosť, negatívne sebahodnotenie vrátane vlastného vzhľadu, pociťovanie nutnosti podať výkon, aby si zaslúžil lásku. Náhradná matka vyše 5 rokov mala možnosť ovplyvniť vývin maloletého, eliminovať neurotickosť tohto vývinu, čo nezvládla. Zo záverov znaleckého posudku ďalej vyplynulo, že na verbálnej úrovni maloletý vyjadril pozitívny vzťah k svojim rodičom, ako i ku všetkým svojim sestram. Na verbálnej úrovni vyjadril pranie ísť bývať k sestre R., kde je aj sestra F.. Takéto pranie vyslovil i v priamom pohovore pred súdom. Na podvedomej úrovni sú jeho rodičia vytesňovaní z jeho rodinného konceptu, na tejto úrovni maloletý vyjadril najbližší (intenzívny, určujúci) vzťah k sestre F.. Podvedome vníma značnú nadradenosť svojich starších sestier E. a R. nad ním (musí sa brániť) a sestrou F., ktorú on vníma ako nezávislú. Jeho rodinný koncept počíta so všetkými jeho sestrami. Znalkyňa u neho konštatovala nedostatok dospelých identifikačných vzorov v rodine. Jeho vzťah k rodičom je však zachovaný, evidentne je v jeho aktuálnom výchovnom prostredí tabuizovaný, resp. narúšaný. Maloletý pri psychologickom vyšetrení neuviedol žiadne konkrétne negatíva svojich rodičov, podľa záverov znaleckého posudku je nezdravo naviazaný na svoje staršie sestry F. a R., s ktorými lojalizuje a ktorých názory, postoje a presvedčenia môže prezentovať ako svoje vlastné. V dôsledku vedomeho zoslabovania až eliminácie vzťahu a kontaktu maloletého s jeho rodičmi zo strany jeho sestry E. majú rodičia maloletého dlhodobo významne zúžený priestor pre vplyvanie na vývoj maloletého. U rodičov maloletého znalkyňa psychologickým vyšetrením nezistila žiadne negatívne osobnostné charakteristiky (osobnostnú patológiu) a výchovné postoje, ktoré by ich mali vylúčiť zo

starostlivosti a výchovy o maloletého syna. Uzavrela, že na základe psychologického vyšetrenia matky, otca, náhradnej matky, ako aj maloletého dieťaťa nie je v záujme maloletého ponechanie maloletého vo výchovnom prostredí náhradnej matky.

9. Tvrdenie náhradnej matky, že rodičia o stretávanie s maloletým nemajú skutočný záujem, nebolo v konaní preukázané dôkazmi, či už zo strany náhradnej matky alebo kolízneho opatrovníka. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia maloletého žijú v usporiadanom partnerskom vzťahu 12 rokov, pričom tento vzťah nie je poznačený žiadnymi závažnými problémami. Z partnerského vzťahu rodičov pochádza jedine mal. M.. Rodičia maloletého žijú v spoločnej domácnosti a majú vytvorené vhodné bytové podmienky pre zabezpečovanie starostlivosti o maloletého. Žijú v dvojizbovom rodinnom dome s príslušenstvom, ktorý je vo výlučnom vlastníctve matky maloletého. Kolízny opatrovník maloletého niekoľkokrát a opakovane počas súdneho konania zisťoval pomery v domácnosti rodičov, keď návštevy boli vykonané neohlásene. Hygiena v domácnosti bola zistená na požadovanej úrovni, rodinný dom je obklopený dvorom, ktorý je pomerne upravený, čistý. Potvrdil, že prostredie je vhodné pre starostlivosť o mal. dieťa. Od zverenia maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti sestry E. rodičia stabilizovali svoje pomery aj v oblasti sociálnej, matka pracuje na verejnoprospešných prácach v obci, poberá dávku v hmotnej núdzi vo výške 195,70 Eur mesačne, otec maloletého je na trvalý pracovný pomer zamestnaný u zamestnávateľa Q. A. - H., E. s priemernou čistou mesačnou mzdou 590,- Eur. V pracovnom pomere u tohto zamestnávateľa je na dobu neurčitú od 22.10.2018, má tak stabilnú prácu a stabilný príjem. Zamestnávateľom je hodnotený kladne, jeho pracovná morálka je na dobrej úrovni, k pracovným úlohám pristupuje iniciatívne a zodpovedne, jeho dochádzka do práce je príkladná. Tieto skutočnosti potvrdil jeho zamestnávateľ vo viacerých správach, ktoré boli zadovážené v súdnom konaní, naposledy v správe zo dňa 17.05.2021. V konaní nebola zistená skutočnosť, že by sa požíval alkohol v domácnosti rodičov od obdobia, odkedy sa nachádza maloletý v náhradnej osobnej starostlivosti svojej sestry. Takéto okolnosti nevyplývajú ani zo správy X. M., kde rodičia žijú, ani zo správ kolízneho opatrovníka, ktorý počas súdneho konania vykonal viacnásobné náhodné šetrenia v domácnosti rodičov. U otca maloletého ani v pôvodnom konaní, v ktorom bol maloletý zverený do náhradnej osobnej starostlivosti svojej sestry, zo záverov znaleckého psychiatrického posudku nevyplývalo, že by u neho bol zistený abúzus - škodlivé užívanie alkoholu, ani závislosť od alkoholu. Z psychiatrického posudku síce vyplynulo, že bežné konzumentské užívanie alkoholu môže u neho viesť k zvýšeniu rizika agresivity pri znížení sebakontroly pod vplyvom alkoholu, avšak v predmetnom súdnom konaní neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by podporovali záver, že otec maloletého požíva alkoholické nápoje, pod vplyvom ktorých by sa správal agresívne. U matky z psychiatrického posudku, ktorý bol podaný v pôvodnom konaní bol síce zistený abúzus - škodlivé užívanie alkoholu s vysokým rizikom rozvoja závislosti, čo bolo istým rizikovým faktorom a dôvodom, pre ktorý u matky bolo konštatované (rovnako ako i u otca) oslabenie schopnosti adekvátne sa postarať o maloletého, avšak od pôvodného súdneho rozhodnutia v roku 2017 až doposiaľ nebol v konaní predložený žiaden dôkaz a nebolo zistené, že by matka maloletého požívala alkoholické nápoje. Naopak matka maloletého predložila lekársku správu z interného vyšetrenia zo dňa 04.09.2020, z ktorej vyplýva, že z interného hľadiska je jej zdravotný stav stabilizovaný, bolo jej doporučené pokračovať v abstinencii alkoholických nápojov. Napokon už v čase klinického vyšetrenia v rámci pôvodného súdneho konania, zo záverov psychiatrického posudku znalkyne vyplynulo, že táto nezistila pri vyšetrení matky známky abstinenčného syndrómu po odňatí alkoholu. Naopak, už v tomto čase znalkyňa u matky konštatovala, že abúzus u nej je aktuálne v štádiu stabilizácie, keď matka už v tom čase dostatočne abstinovala. Ani kolízny opatrovník v konaní netvrdil, že tento dôvod pretrváva.

10. Maloletý M. v konaní pred súdom, ako i pred znalkyňou síce verbálne prejavil názor ísť do výchovného prostredia svojej sestry R., avšak jeho hlavným motívom je sestra F., ktorá bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti sestry R. a odňatá z náhradnej osobnej starostlivosti sestry E., ku ktorej nepochybne maloletý má najintenzívnejší vzťah, podľa súdu prvej inštancie však nebolo možné v konaní opomenúť, že rodičovské prostredie bolo u maloletého dlhodobo výchovným pôsobením náhradnej matky tabuizované. Maloletý je pod silným vplyvom aj svojej staršej sestry F., ktorá sa nevrátila do výchovného prostredia svojej matky pre konflikty a vypäté situácie, pri ktorých matka a jej partner, ktorý nie je otcom mal. F. reagujú odmietavým postojom voči mal. F.. Partner matky dokonca spočiatku nesúhlasil s návratom F. k matke, len neskôr prehodnotil svoj postoj. Mal. F. sa vyjadrila tak, že si vie predstaviť situáciu, keby bola ona v jednej domácnosti a brat M. v inej domácnosti, keďže rešpektuje to, že mal. M. inklinoval k prostrediu svojich rodičov.

11. Ďalej bolo v konaní zistené, že R. E., nar. XX.XX.XXXX si podala návrh na zverenie maloletého M. do jej náhradnej osobnej starostlivosti, ktoré je na Okresnom súde Zvolen vedené pod sp. zn. 19P/25/2020. Konanie je uznesením sp. zn. 19P/25/2020-85 zo dňa 23.03.2021, právoplatným 15.04.2021 prerušené do právoplatného skončenia tohto konania.

12. Súd prvej inštancie na základe takto vykonaného dokazovania vyplývajúceho z obsahu spisu s poukazom na ust. § 47 ods. 1 a 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej aj „zákon o rodine“) dospel k záveru o dôvodnosti návrhu rodičov na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti o maloletého. Mal za to, že pominuli dôvody, pre ktoré bola nariadená náhradná osobná starostlivosť u maloletého. Pokiaľ ide o zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti E. E., už z jej samotných vyjadrení v konaní je podľa súdu prvej inštancie evidentné, že táto nie je naďalej ochotná zabezpečovať náhradnú osobnú starostlivosť o maloletého, čo je samo o sebe dôvodom na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti o maloletého touto osobou. Navyše bol názoru, že E. E. naďalej nespĺňa predpoklady pre výkon tejto náhradnej osobnej starostlivosti. Z meniacich sa postojov náhradnej matky v otázke starostlivosti o maloletého podľa aktuálnej úrovne narušenia vzťahov, či už s rodičmi maloletého alebo so sestrou R., ako aj z výsledkov znaleckého dokazovania vykonaného v tomto konaní podľa súdu prvej inštancie vyplýva nezrelosť náhradnej matky pre zabezpečenie riadnej výchovy maloletého a ďalšie výchovné prostredie maloletého u náhradnej matky je nevyhovujúce a to napriek tomu, že náhradná matka zabezpečovala riadne jeho každodenné životné potreby (bývanie, stravu) a riadne sa starala o zdravotný stav maloletého, o jeho výchovu pokiaľ ide o plnenie školských povinností. Vhodnou osobou pre zabezpečenie riadnej výchovy maloletého sa nejaví byť z hľadiska jej osobnosti a osobnostných predpokladov, pokiaľ svoj narušený vzťah s rodičmi maloletého prenáša do starostlivosti o maloletého tým, že bráni v kontaktoch rodičov s maloletým a tento svoj postoj čiastočne zmenila až po psychologickom vyšetrení u znalkyne. Súd prvej inštancie poukázal aj na závery Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 11P/1/2019, v zmysle ktorých pokiaľ sú vzťahy medzi matkou a staršími sestrami na relatívne dobrej úrovni, zdieľajú aj spoločnú starostlivosť a výchovu o mal. deti, vedia vytvárať stabilné prostredie pre deti. Keď sa vyhrotila konflikty medzi matkou a dospelými dcérami, prípadne medzi sestrami R. a E. navzájom, keď ide o dlhodobý stav ich vzťahov, mal. deti, teda i mal. M. sa odmieta podieľať na týchto konfliktoch a hľadá útočisko v tej ktorej domácnosti, ktorá je z jeho pohľadu najstabilnejšou. Keď dôjde ku konfliktu medzi matkou a staršími dcérami, prípadne medzi staršími sestrami navzájom, tieto sa obviňujú, prejdú do nevhodnej komunikácie, a to aj pred deťmi a v hneve sa navzájom obviňujú, prípadne sa vyjadrujú k možnosti ústavnej starostlivosti o mal. deti, tak o mal. F., ako aj mal. M..

13. Súd prvej inštancie nevidel ani dôvod na zverenie maloletého M. do náhradnej osobnej starostlivosti inej osoby, v tomto prípade sestry R.. S poukazom na čl. 5 zákona o rodine, čl. 5 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej aj „dohovor“) mal za to, že každé dieťa má predovšetkým právo na rodičovskú starostlivosť, ak túto rodičovskú starostlivosť nevyklúčujú závažné okolnosti, prípadne je táto vylúčená, ak ju rodičia nezabezpečujú z rôznych dôvodov. Preto v snahe rozhodnúť v čo najlepšom záujme maloletého súd prvej inštancie veľmi citlivo zvažoval, ktoré výchovné prostredie je toho času pre maloletého najvhodnejšie. Poukázal na to, že dôvodom zverenia maloletého M. do náhradnej osobnej starostlivosti sestry E. bolo poznačenie jeho vývinu konfliktným rodinným prostredím, predovšetkým vzťahom jeho matky ku svojim trom dcéram a tiež konfliktným vzťahom jeho otca ku všetkým jeho sestrám. Mal. M. vzhľadom na svoje silné citové väzby so sestrami ubližovanie sestrám vnímal pre neho ako neprijateľné. Avšak už v pôvodnom konaní, v ktorom bol maloletý zverený do náhradnej osobnej starostlivosti svojej sestry bolo súčasne zistené, že mal. M., keďže bol jediným spoločným dieťaťom rodičov, bol najmenej postihnutý priamymi rodičovskými zásahmi v zmysle či už fyzického trestania, alebo slovných napadnutí, preto sa vyznačoval citovou rozporuplnosťou voči svojim rodičom, ktorých mal rád, ale zároveň sa ich aj bál. Vnímal nejednotnosť správania sa rodičov vo vzťahu k ostatným súrodencom, a preto mu chýbal pocit bezpečia a istoty. Súd prvej inštancie mal za to, že na strane rodičov maloletého došlo k podstatnej zmene pomerov od rozhodnutia o zverení maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti. Závery znaleckého posudku znalkyne S.. Z. D., S.. č. 121/2020 zo dňa 30.04.2021 v kontexte so všetkými ostatnými dôkazmi vykonanými v konaní svedčia v prospech výchovného prostredia rodičov maloletého. Rodičia už nepoživajú alkohol. Vzťah maloletého k rodičom je pozitívny, títo taktiež majú pozitívny vzťah k maloletému (ich spoločnému synovi), pričom psychologickým vyšetrením rodičov neboli zistené v štruktúrach osobnosti rodičov žiadne závažné nedostatky, ktoré by ich vylučovali z osobnej starostlivosti o maloletého.

14. Súd prvej inštancie poukázal na odlišnosť situácie maloletého M. oproti situácii jeho nevlastnej sestry mal. F., ktorá bola rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 11P/1/2019 - 293 zo dňa 14.08.2020 zverená do náhradnej osobnej starostlivosti sestry R. (z pôvodnej náhradnej osobnej starostlivosti sestry E.). Partner matky F. ani mal. F. si medzi sebou navzájom nevytvorili citový vzťah. Mal. M. na rozdiel od F. je však biologickým dieťaťom aj partnera matky a zo záverov znaleckého dokazovania vyplynulo, že obidvaja rodičia majú zachovaný pozitívny citový vzťah k mal. synovi. Maloletý ani pri pohovore, ani pred znalkyňou pri psychologickom vyšetrení neuviedol žiaden opodstatnený dôvod, pre ktorý by nemal byť vrátený do biologickej rodiny rodičov. Súd prvej inštancie mal za to, že za aktuálneho stavu, hoci vzťahy jeho rodičov k jeho nevlastným sestrám sa neurovnali, tým, že tento bude vychovávaný sám svojimi rodičmi, ku ktorým má zachované citové väzby a u ktorých neboli zistené žiadne také okolnosti, ktoré by ich dôvodne vylučovali z tejto starostlivosti, nebude pri tejto výchove zo strany rodičov ďalej vystavovaný riziku, teda konfliktom medzi rodičmi a jeho sestrami, keďže ani jedna zo sestier nebude žiť v spoločnej domácnosti s ním a s jeho rodičmi.

15. Pokiaľ maloletý v konaní verbalizoval pranie byť v domácnosti, kde je aj mal. F., súd prvej inštancie poukázal na závery znaleckého posudku, z ktorých vyplynulo, že maloletý je nezdravo naviazaný na svoje sestry F. a R., s ktorými lojalizuje a ktorých názory si osvojuje. O tejto skutočnosti svedčí i fakt, že pokiaľ vzťahy medzi náhradnou matkou a rodičmi maloletého boli relatívne usporiadané, maloletý M. sa chcel vrátiť do výchovného prostredia svojich biologických rodičov. Potom, ako sa tieto vzťahy narušili a naopak relatívne usporiadali vzťahy medzi sestrami E. a R., maloletý prejavil verbálne názor ísť do výchovného prostredia R., keď motívom bolo zverenie F. do starostlivosti R..

16. Súd prvej inštancie uzavrel, že vzťah rodiča a dieťaťa je prvoradý, má prednosť pred súrodeneckým vzťahom, dieťa má právo predovšetkým na rodičovskú starostlivosť. Je prirodzené, že maloletý si vytvoril silnú vzťahovú väzbu ku svojim sestrám, keďže v rozhodujúcom vývinovom období tieto dominovali v jeho prežívaniach. Avšak napriek tomu, že maloletý bol dlhodobo vyňatý z výchovného prostredia rodičov a v náhradnej osobnej starostlivosti bol zanedbávaný až potláčaný rozvoj pozitívnych vzťahov maloletého k jeho rodičom, tento si k nim zachoval pozitívne citové väzby. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že vzťah maloletého je k rodičom zachovaný, i keď v súčasnosti je oslabený, pričom reštaurovanie tohto vzťahu je nevyhnutné pre zdravý vývin mal. M., s čím sa súd prvej inštancie stotožnil aj z dôvodu, že znalkyňa u rodičov nezistila žiadne závažné negatívne osobnostné charakteristiky, ani výchovné postoje, ktoré by ich mali vylúčiť zo starostlivosti a výchovy syna.

17. Podľa súdu prvej inštancie kolízny opatrovník mal. dieťaťa a napokon ani náhradná matka nenamietali znalecký posudok znalkyne podaný v tomto konaní, pokiaľ ide o vyhodnotenie osobnostných predpokladov, či už rodičov, alebo náhradnej matky na starostlivosť o maloletého. Sestra R. nebola podrobená v predmetnom súdnom konaní psychologickému vyšetreniu vzhľadom na jeho nadbytočnosť, ak niet dôvodu na pokračovanie v náhradnej osobnej starostlivosti. Súd prvej inštancie mal za to, že kolízny opatrovník ani náhradná matka nevzniesli voči záverom znaleckého posudku námietky, ktoré by obsahovali rozhodujúce skutočnosti vyvracajúce či spochybňujúce závery znalca ustanoveného v tomto súdnom konaní, preto pre opakované znalecké dokazovanie nevidel dôvod. Zdôraznil, že znalecké dokazovanie nariadil znalcom z príslušného odboru a odvetvia, okrem odvetvia klinická psychológia dospelých, klinická psychológia detí i z odvetvia psychologické poradenstvo oproti znaleckému dokazovaniu v pôvodnom súdnom konaní nariadenom znalcom síce z odboru psychológie, ale len z odvetvia klinická psychológia dospelých a klinická psychológia detí, nie aj z odvetvia psychologické poradenstvo. Mal za to, že len znalec z takéhoto odvetvia je oprávnený podať znalecký posudok na zodpovedanie odborných otázok pri spornej starostlivosti o mal. dieťa. Dodal, že napokon kolízny opatrovník upustil od svojho dopĺňujúceho návrhu na dokazovanie.

18. O uložení výchovného opatrenia uvedeného v II. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine rozhodol súd prvej inštancie z dôvodu, že i keď vzťah mal. dieťaťa k rodičom je po citovej stránke zachovaný, mal. dieťa bolo dlhodobo vyňaté zo sústavného výchovného prostredia rodičov. Poukázal na potrebu pochopenia rodičmi maloletého svojho podielu zodpovednosti za súčasnú situáciu a na potrebu zachovania vzťahu maloletého s jeho tromi nevlastnými sestrami v záujme maloletého a tým aj na potrebu reštrukturalizácie vzťahov rodičov maloletého s jeho sestrami, nakoľko maloletý pre svoj zdravý vývin potrebuje podporu aj v súrodeneckom vzťahu. Zdôraznil, že na zachovanie vzťahu maloletého so sestrami aj cestou stretávania sa s nimi je nevyhnutná nekonfliktná a konštruktívna komunikácia medzi jeho rodičmi a sestrami maloletého. Dodal, že ak si rodičia túto

potrebu nevedomia, môžu sa vystaviť zváženiu opätovného zásahu do výkonu ich rodičovských práv a povinností k maloletému.

19. O povinnosti rodičov maloletého nahradiť znalkyni znalečné (trovy znaleckého posudku a jej výsluchu pred súdom) rozhodol súd prvej inštancie s poukazom na ust. §§ 208 a 258 ods. 2 Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej aj „C. s. p.“), nakoľko znalecké dokazovanie bolo nariadené v ich záujme a preddavok na znalecké dokazovanie nimi zložený nepokrýva celé znalečné.

20. O trovách konania účastníkov súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku v platnom znení (ďalej aj „C. m. p.“).

21. Podľa obsahu odvolania proti I. výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti o maloletého podala v zákonnej lehote odvolanie osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa obsahu odvolania považovala za nesprávne z dôvodov uvedených v § 62 ods. 1 C. m. p. a § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p., t.j. z dôvodov, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie preto vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie odôvodnila tým, že maloletý M. je silno citovo naviazaný na svoje sestry, najmä na F., aj potom, čo ho oboznámila odvolateľka s výsledkom konania na súde prvej inštancie trval na tom, že chce byť v spoločnej domácnosti s mal. F., a teda zverený do náhradnej osobnej starostlivosti R. E., nar. XX.XX.XXXX, s rodičmi chce byť iba počas prázdnin a víkendov. Tento postoj deklaroval maloletý aj pred kolíznym opatrovníkom, psychologičkami úradu (zrejme úradu práce, sociálnych vecí a rodiny - poznámka odvolacieho súdu), v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj znalcami v pôvodnom konaní a v tomto konaní. Náhradná matka mala za to, že súd prvej inštancie vzhľadom na vek maloletého mal na jeho postoj prihliadnuť. Matku maloletého naďalej nepovažovala za vhodnú osobu pre starostlivosť o maloletého, nakoľko táto sa podľa tvrdení odvolateľky nezaujíma o svoju dcéru mal. F., nezagratulovala jej ani k jej narodeninám, hoci vie o dátume jej narodenia a vedela o narodeninovej oslave, pričom mal. M. bolo z toho smutný, z čoho odvolateľka usudzovala, že matka maloletého nevníma jeho citlivé potreby. Občas si spomenie aj s otcom maloletého na mal. M., ignoruje však osobné sviatky ostatných detí. Záujem rodičov o mal. M. sa podľa odvolateľky sústreďoval iba v období, keď podávali návrh na súd.

22. Odvolateľka poukázala na to, že starostlivosť o mal. M. a mal. F. v podstate zabezpečovala so sestrou R. aj v minulosti spoločne, striedavo, aj keď po právnej stránke boli mal. deti zverené odvolateľke. V súčasnosti má sestra R. stabilizované pomery, odvolateľka sa chce prednostne venovať svojej mal. dcérke, avšak prisľúbila, že bude sestre R. v starostlivosti o súrodencov naďalej pomáhať a bude s nimi v kontakte. Podotkla, že jej starostlivosť o maloletého bola monitorovaná a nebolo preukázané pochybenie.

23. Odvolateľka poukázala aj na správy školy, lekára, kolízneho opatrovníka, podľa ktorých sa v zabezpečovaní starostlivosti o maloletého zo strany jeho rodičov nič nezmenilo, nezaujímal sa o neho v škole, ani u lekárky. Počas dlhšieho pobytu maloletého v domácnosti rodičov sa v škole sťažovali na starostlivosť o maloletého, čo vyplýva zo správ školy. Argument rodičov, že odvolateľka zakázala poskytovať informácie bol vyvrátený.

24. Odvolateľka napokon nesúhlasila so závermi znaleckého dokazovania v tomto konaní, najmä so záverom, že zodpovednými za vytvorenie slabšej citovej väzby maloletého M. k rodičom sú odvolateľka a sestra R.. Podľa názoru odvolateľky znalkyňa nevzala do úvahy znalecké posudky, resp. názory odborníkov, ktorí s rodinou pracovali v čase zverenia maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Aj keď odvolateľka uznala, že spolu so sestrou R. neboli naklonené kontaktu mal. súrodencov s matkou a jej partnerom, je zásluhou ich aktívnej spolupráce s psychológmi, a nie zásluhou rodičov, že sa mal. M. chce s rodičmi stretávať.

25. Odvolateľka preto podľa obsahu odvolania navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a návrh rodičov maloletého na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti v celom rozsahu zamietol.

26. Rodičia maloletého v spoločnom vyjadrení k odvolaniu navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu potvrdiť. Uviedli, že mal. M. je pod silným vplyvom jeho sestier, sám si nemôže povedať svoj vlastný názor, kým žije so sestrami. Preto aj jeho vyjadrenie pred odborníkmi, že chce bývať u sestry R. bolo urobené pod obrovským tlakom. Ďalej poukázali na to, že pri zverení mal. M. do náhradnej osobnej starostlivosti nebola E. vyšetrená odborníkmi, či aj vzhľadom na jej vtedajší vek bola spôsobilá starať sa o súrodencov. Aj vlni (v roku 2020, nakoľko vyjadrenie k odvolaniu bolo podané v septembri 2021 - poznámka odvolacieho súdu) boli deti u nich 1,5 mesiaca bez toho, aby sa E. o ne zaujímal. Keď prišla po deti, prehlásila, že to sestra R. robí pre peniaze. V tom období boli rozhnevané. Ďalej rodičia maloletého uviedli, že aj oni majú vyhovujúce podmienky pred ďalší život maloletého, čo potvrdil aj kolízny opatrovník. Nesúhlasili s tým, že o maloletého majú záujem len pred súdmi. Poukázali na to, že matka maloletého sa o neho zaujímal prostredníctvom sms u E., na tieto však E. niekoľkokrát nereagovala a bránila im v styku s maloletým aj tým, že im ho nechcela dať na prázdniny.

27. Pokiaľ odvolateľka poukazuje na správy zo školy, že nemajú záujem o maloletého výsledky v škole, k tomu uviedli, že v 1. ročníku im pani učiteľka povedala, že bez súdneho rozhodnutia o späťzverení maloletého rodičom im neposkytne žiadne informácie. E. to vtedy sama zakázala.

28. Rodičia sa ďalej vyjadrovali k zvereniu mal. F. do náhradnej osobnej starostlivosti sestry R. a k jej pomerom.

29. Ďalej poukázali na to, že aj samotná F. sa v konaní vyjadrila, že si vie predstaviť, že mal. M. bude u rodičov a ona v S. u sestry R.. Dodali, že dieťa sa narodilo rodičom a nie sestrám.

30. Kolízny opatrovník (hoci sám odvolanie nepodal) sa vo vyjadrení k odvolaniu náhradnej matky s týmto stotožnil a navrhol návrh rodičov na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti ako predčasný zamietnuť, resp. doplniť dokazovanie o nový znalecký posudok. Mal za to, od doby posledného rozhodnutia na strane rodičov nedošlo k výraznej pozitívne stabilizujúcej zmene postoja v zabezpečovaní starostlivosti o mal. M., čo vyplýva zo správ z participujúcich inštitúcií na starostlivosti a výchove maloletého M., ako škola, lekár, samospráva, psychologovia, ako aj tunajší úrad. Predmetné inštitúcie konštatovali, že rodičia sa vo veci mal. M. neinformovali, neboli vo vzťahu k ním v súvislosti s maloletým aktívni. V prípade, že maloletý bol dlhšiu preukázateľnú dobu v starostlivosti rodičov, škola konštatovala zhoršenú starostlivosť o dieťa, nepriaznivú zmenu v správaní maloletého. Tunajší úrad na referáte SPODaSK a referáte poradenskopsychologických služieb motivoval rodičov k aktívnej sanácii rodinného prostredia a vzťahov, pričom spolupráca bola náročná - sporadicky neumožnili vykonať šetrenie v domácnosti, stávalo sa, že nereagovali na predvolania.

31. Kolízny opatrovník ďalej uviedol, že v námietkach proti znaleckému posudku zo dňa 26.05.2021 poukázal aj na priebeh celého prípadu, pričom v samotnom znaleckom posudku nebola podľa neho zohľadnená anamnéza prípadu, znalecké posudky, ktoré boli vypracované v čase zverenia maloletého do starostlivosti sestry E.; kedy bola vyhodnotená aj kvalita citových väzieb na rodičov. Podľa kolízneho opatrovníka je nesporné, že maloletý má silnú citovú väzbu primárne k svojim sestrám, ktoré mu aj v náročných životných situáciách primerane svojim schopnostiam a možnostiam poskytovali istotu a bezpečie, čo nespochybňuje ani samotná znalkyňa S.. D., S.. Maloletý M. vyjadril opakovane svoj postoj k zvereniu nielen pred samotnou znalkyňou, ale aj pred rôznymi pracovníčkami participujúcimi na zhodnotení najlepšieho záujmu maloletého, čo bolo konštatované aj na súde. Rovnako je nesporné, že maloletý M. rodičov má rád, chce byť s nimi v limitujúcom čase. Kolízny opatrovník odporučil prípadne zvážiť možnosť vykonať nové znalecké dokazovanie, ktoré objektívne zhodnotí komplexne situáciu maloletého M..

32. Podľa názoru kolízneho opatrovníka je v záujme mal. M. pre stabilizáciu vzťahov v rodine upraviť rozšírený styk s rodičmi, a to v súčinnosti s psychologickou intervenciou a naďalej pracovať na sanácii rodičovského prostredia a úprave vzťahov v rodine.

33. Dňa 19. 11. 2021 bola odvolaciemu súdu zo strany kolízneho opatrovníka doručená na jeho dožiadanie odpoveď Z.. U. o dobrom zdravotnom stave maloletého počas náhradnej osobnej starostlivosti odvolateľkou s konštatovaním, že rodičia dieťaťa sa u nej o jeho zdravotný stav nezaujmajú.

34. Dňa 29. 11. 2021 kolízny opatrovník doručil odvolaciemu súdu správu školy, ktorú maloletý navštevuje vypracovanú na dožiadanie kolízneho opatrovníka, ktorá opätovne poukázala na výborný prospech maloletého v škole a komunikáciu náhradnej matky so školou, ktorú triedna učiteľka označila ako zákonného zástupcu, ako aj okolnosť známu už z konania pred súdom prvej inštancie o neinformovaní sa rodičov, ako sa maloletému darí. Taktiež kolízny opatrovník predložil správu obce M. o tom, že správanie rodičov nebolo v rámci obce riešené a že matka maloletého je toho času zamestnaná.

35. Napokon v deň verejného vyhlásenia rozsudku, t.j. dňa 30. 11. 2021 bola odvolaciemu súdu zo strany kolízneho opatrovníka doručená správa mesta Krupina hovoriaca o bytových a rodinných pomeroch odvolateľky, jej sestry R. a mal. M. známych už z konania pred súdom prvej inštancie, pri rodinných pomeroch osobitne zdôrazňujúca starostlivosť a vzájomnú pomoc sestier E. E. a R. E. o maloletého M., pričom starostlivosť a záujem R. o maloletého neskončila ani rozsudkom súdu prvej inštancie.

36. Zo strany odvolateľky došlo odvolaciemu súdu dňa 26. 11. 2021 podanie označené ako „doplnenie informácií“, v ktorom trvala na tom, že rodičia sa o maloletého Dušana zaujímajú len v čase, keď „sa blíži súd“, od rozhodnutia súdu prvej inštancie ho kontaktovali len dvakrát, a to 11. 07. 2021 a 08. 11. 2021, Keď mal maloletý v auguste narodeniny, nenapísali mu správu ani nezavolali. Matka maloletého sa nezaujíma ani o svoju dcéru F..

37. Krajský súd ako funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C. s. p. preskúmal vec nielen v rozsahu odvolania, ale aj nad jeho rámec v zmysle § 65 C. m. p., nakoľko konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých možno začať aj bez návrhu (§ 23 ods. 2 C. m. p.), nielen z dôvodov vymedzených v odvolaní v zmysle § 66 C. m. p, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 68 C. m. p. z dôvodu, že to nepovažoval pre zistenie skutočného stavu veci za potrebné a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v I. výroku, ako aj v závislom III. a IV. výroku je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdiť. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie viažucim sa na jeho I. a IV. výrok, na toto poukazuje a na zdôraznenie jeho správnosti, reagujúc na odvolacie dôvody náhradnej matky udáva:

38. Podľa § 44 ods. 1 zákona o rodine náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

39. Tak ako v konaní pred súdom prvej inštancie, aj v odvolacom konaní náhradná matka nepopiera, že už nechce, aby bol mal. M. zverený do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Toto samo o sebe, ako už konštatoval súd prvej inštancie, postačuje v zmysle § 47 ods. 2 zákona o rodine pre rozhodnutie o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti (zo strany odvolateľky). Odvolateľka len nesúhlasí s celkovým zrušením náhradnej osobnej starostlivosti a navrátením maloletého do starostlivosti jeho rodičov. Súd prvej inštancie v konaní správne postupoval, keď sa najprv zaoberal otázkou, či dôvody nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti pretrvávajú, alebo už pominuli. Zhodne so súdom prvej inštancie má odvolací súd vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie za to, že tieto dôvody pominuli. Aj keď vyvstáva otázka, či súd prvej inštancie nemal v takom prípade voliť rozhodnutie podľa § 47 ods. 1 písm. d) zákona o rodine, t.j. výrok rozhodnutia, ktorým by vyslovil zánik dôvodu, pre ktorý bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, vzhľadom na už predchádzajúci výrok o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti sa daný výrok javí ako nadbytočný. Z vykonaného dokazovania vyplynula nielen podstatná zmena pomerov rodičov maloletého od rozhodnutia o zverení maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti, ale dokonca označenie zverenia maloletého v minulosti do náhradnej osobnej starostlivosti sestry E. E. ako núdzového riešenia. Aj keď zo správ školy, či ošetrojúcej lekárky vyplývajú určité nedostatky v záujme rodičov o maloletého, tieto nedostatky neboli tak závažného charakteru, že by samy o sebe boli v minulosti dôvodom na zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti, či v súčasnosti na nevyhovenie návrhu rodičov na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a sú zjavne dôsledkom zlých vzťahov a komunikácie s náhradnou matkou, ktorú škola považuje za zákonného zástupcu maloletého, preto je uveriteľné tvrdenie rodičov o odmietaní školy poskytnúť im informácie o maloletom v minulosti a tým rezignácii rodičov v tomto smere do času opätovného zverenia maloletého do ich starostlivosti. Hlavnými dôvodmi zverenia maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti bol abúzus alkoholu u matky a konfliktné stresové situácie medzi rodičmi maloletého a jeho sestrami, ktorých bol maloletý svedkom, nemal pocit bezpečia a istoty, čo

mohlo negatívne vplyvať na jeho priaznivý vývin. Tieto dôvody pominuli, nakoľko sestry už nežijú v spoločnej domácnosti s rodičmi maloletého. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je rodičovská starostlivosť o dieťa prioritná a upierať ju možno len zo závažných dôvodov upravených v zákone o rodine, t.j. len ak starostlivosť nezabezpečujú, alebo nie sú schopní zabezpečiť rodičia a v prípade dlhodobej starostlivosti o maloleté dieťa zo strany inej osoby, resp. osôb došlo k tak intenzívnemu odcudzeniu mal. dieťaťa od jeho rodičov, že by návrat maloletého do starostlivosti rodičov nebol v záujme maloletého. Prípadné menej závažné nedostatky zo strany rodičov preto ešte nie sú dôvodom na odňatie maloletého dieťaťa zo starostlivosti jeho rodičov. Odvolateľkou tvrdené zriedkavejšie kontaktovanie maloletého zo strany rodičov je podmienené konfliktami s odvolateľkou. V tomto konaní však bolo konštatované zachovanie pozitívneho vzťahu mal. M. k jeho rodičom a naopak. Je v záujme maloletého prioritne si vytvárať a zachovávať väzby k rodičom a až následne k súrodencom. Ani kolízny opatrovník nenamietal, že by rodičia v súčasnosti nemali vytvorené vhodné podmienky na starostlivosť o maloletého. Na uvedenom nič nemienia ani správy školy, ošetrojúcej lekárky a mesta Krupina predložené kolíznym opatrovníkom v odvolacom konaní, nakoľko z nich nevyplývajú nové pre prípad podstatné skutočnosti, ktoré by neboli známe už z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie. Napokon ak sa aj napriek II. výrokom rozsudku súdu prvej inštancie uloženému výchovnému opatreniu preukáže, že u rodičov aj po návrate maloletého do ich starostlivosti v správach vytykané nedostatky spočívajúce v nedostatočnom záujme, resp. nezáujme o maloletého po odpadnutí prekážok zo strany náhradnej matky pretrvávajú, je možné v budúcnosti prehodnotiť zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti nad maloletým ako takej. Odvolací súd dodáva, že v správach uvádzané zabezpečovanie riadnej starostlivosti o maloletého zo strany náhradnej matky za situácie, že táto už nechce v náhradnej osobnej starostlivosti pokračovať, nie je právne významné.

40. Na názor maloletého vyslovený v konaní pred súdom, je síce súd povinný prihliadnuť (§38 ods. 1 C. m. p.), to však neznamená, že mu má povinnosť automaticky vyhovieť. Súd je totiž povinný vždy sledovať najlepší záujem dieťaťa za daných okolností prípadu, ktorý vždy nemusí byť v súlade s názorom maloletého. Zo znaleckého dokazovania vyplýva silné pôsobenie sestier na maloletého, aj na jeho názory. Na rozdiel od maloletého jeho nevlastná sestra F. nevidí problém v tom, že by žila v inej domácnosti ako mal. M.. Dôležité je samozrejme aj zachovanie súrodeneckých väzieb, ktoré má byť zabezpečené stretávaním sa sestier s maloletým, čo je jedným s cieľov sledovaných uložením výchovného opatrenia zo strany súdu prvej inštancie uvedeného v II. výroku jeho rozsudku.

41. Pokiaľ odvolateľka poukazuje na správanie sa matky k mal. F., z vykonaného dokazovania vyplýva iné správanie sa rodičov k maloletému M.. Situácia mal. F. bola riešená v samostatnom konaní, v ktorom bolo konštatované pretrvávajúce dôvody náhradnej osobnej starostlivosti vo vzťahu k mal. F., preto bola táto zverená do náhradnej osobnej starostlivosti sestry R..

42. Pokiaľ odvolateľka a kolízny opatrovník spochybňujú závery znaleckého dokazovania vykonaného v tomto konaní s poukazom na správy školy, lekára, či kolízneho opatrovníka, ako aj na závery znaleckého dokazovania v konaní, v ktorom bol maloletý zverený do náhradnej osobnej starostlivosti odvolateľky, odvolací súd má za to, že znalkyňa sa vysporiadala aj so závermi predchádzajúcich znaleckých posudkov, poukázala na skutočnosť, že k zvereniu muselo dôjsť za núdzových okolností, nakoľko nebola vtedy psychologicky vyšetrená odvolateľka, ktorá sa za iných okolností nejaví byť vhodnou osobou pre zabezpečovanie starostlivosti o maloletého vzhľadom na jej osobnosť ako aj meniace sa stanoviská, v koho starostlivosti má byť maloletý a jej správanie spočívajúce v bránení v styku podľa toho, s kým je momentálne v konflikte, či s matkou a jej partnerom, alebo so sestrou R.. Podľa názoru odvolacieho súdu znalecký posudok zhodnotil súčasnú situáciu komplexne a genéza prípadu z minulosti, na ktorú poukázal kolízny opatrovník má význam len z hľadiska porovnania bývalých a súčasných pomerov, preto odvolací súd nevidí dôvod na nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania. Napokon súd prvej inštancie považoval znalecký posudok za majúci väčšiu výpovednú hodnotu o osobnostiach rodičov, maloletom dieťaťu a náhradnej matky a o ich osobnostných predpokladoch na zabezpečovanie starostlivosti o maloletého, ako aj o ich pomeroch oproti znaleckým posudkom v predchádzajúcom konaní, nakoľko ho vypracovala znalkyňa aj z odvetvia psychologické poradenstvo.

43. Aj keď odvolaním nebol napadnutý III. a IV. výrok rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov znalca a účastníkov, nakoľko sa jedná o závislé výroky od I. výroku vo veci samej o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti (§ 379 písm. a) C. s. p.), odvolací súd ich preskúmal a taktiež ako vecne správne s poukazom na § 258 C. s. p. a § 52 C. m. p. potvrdil.

44. Pokiaľ ide o II. výrok rozsudku súdu prvej inštancie o uložení výchovného opatrenia, tento výrok nie je závislým od výroku o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti, nakoľko súd môže, ale nemusí pri zrušení náhradnej osobnej starostlivosti rozhodnúť o uložení výchovného opatrenia a naopak výchovné opatrenie môže bez návrhu uložiť aj v prípade, že nevyhovie návrhu na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti. Aj keď odvolací súd v zmysle § 65 C. m. p. nie je v tomto konaní viazaný rozsahom odvolania, nevidel dôvod vstupovať do tohto výroku.

45. Odvolací súd pre úplnosť dodáva, že aj keď Okresný súd Zvolen rozsudkom č. k. 9P/6/2016-143 zo dňa 04.04.2017 súčasne so zverením maloletého rozhodol aj o povinnosti rodičov prispievať na výživu maloletého k rukám Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen v zmysle § 45 ods. 7 a 8 zákona o rodine, nebolo potrebné pri zrušení náhradnej osobnej starostlivosti osobitne zrušiť aj výroky o výživnom a jeho poukazovaní Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen z predmetného rozsudku, nakoľko zákonným následkom zrušenia náhradnej osobnej starostlivosti je obnovenie výkonu rodičovských práv a povinností rodičom v pôvodnom rozsahu (súd teda osobitne nerozhoduje o zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti rodičov). Týmto následkom je teda aj obnova plnenia vyživovacej povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu v rámci zabezpečovania starostlivosti o maloletého. Nakoľko poukazovanie výživného v peňažnej forme k rukám úradu práce, sociálnych vecí a rodiny je v zmysle § 45 ods. 8 zákona o rodine naviazané na rozhodnutie o náhradnej osobnej starostlivosti, jej zrušením, a teda bez jej ďalšej existencie dochádza k zániku výrokov na ňu naviazaných (teda aj výrokov o povinnosti rodičov poukazovať určené výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny).

46. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodol s poukazom na § 2 ods. 1 C. m. p. v spojení s § 396 ods. 1 C. s. p. a § 57 C. m. p., nakoľko žiadeti účastníkov si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili.

47. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).